

» Når vi nu kan, så lad os da vise verden, at vi i Danmark formår at placere vindmøllerne med mindst mulige omkostninger og gener.

PETER PRINDS, kronikør

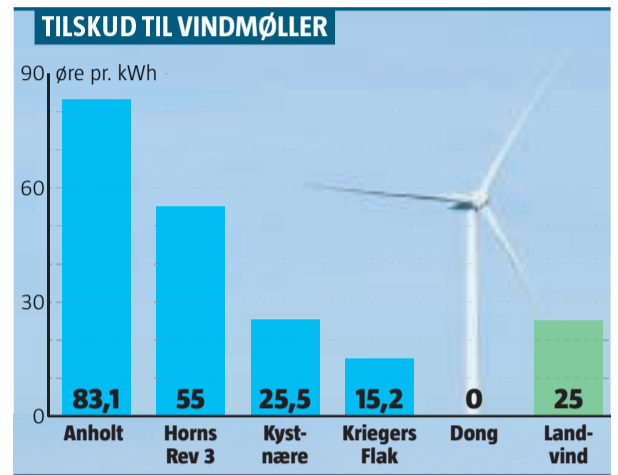
Det nationale bedrag

VINDENERGI: Er det korrekt, at vindmøller skal stå på land for at man opnår den miljømæssige gevinst?

Af Peter Prinds
frieord@nordjyske.dk

Havvindmøller er ikke nødvendigvis så meget dyrere en strømkilde, som vindmøller opstillet på land. Arkivfoto

VINDMØLLER: Hvad er problemet?

Længe har man fortalt, at vindmøller, på grund af den grønne omstilling, skal stilles på land til gene for natur og mennesker. Det er ikke korrekt. De kan stå på havet. Men her var det væsentligt dyrere.

Da man byggede vindmølleparken ved Anholt skete det til en fastpris på 105 øre/kWh. Mens støtten for landvind konstant har været 25 øre/kWh, hvilket med dagens markedspris samlet giver ca. 45 øre, er støttestøtten inklusiv markedsprisen på havet hurtigt faldet til 37,5 øre ved Kriegers Flak. Dermed er havvind blevet en sammenlignelig mulighed. Maksimumprisen på land er 58, mens den på havet nu er 37,5 øre.

Ideologer og industrien iler til for at fortælle, at man skal huske at regne ilandføringskablet med. Og enhver kan jo i forbifarten se, at et ilandføringskabel kun kræves ved havvindmøller? På grundlag af en opgørelse udført af Energiministeriet finder vindindustrien, at strøm fra havvindmøller er 4 øre dyrere end fra landvind. Ved at placere møllerne på havet undgår man mange problemer, men det synes ikke at være 4 øre værd. Problemet er, at regnestykket er baseret på de forkerte forudsætninger.

HVORDAN ER vi nået hertil?

På højskoler og Tvind byggede man vindmøller. Grundtanken var, at hvert landsbysamfund skulle have sin egen vindmølle. Ildsjæle herfra opbyggede en bevægelse mod atomkraften, som var nærmeste konkurrent. En bevægelse, som det lykkedes at få lovgivet mod atomkraft på dansk jord. Man satte sig på formidling af nyheder, uddannelse af centrale embedsmænd, certificering af møller, og bevægelsen er blevet en organisation, der leverer grundlaget for kommunernes arbejde med ændring af kategorisering af landskaber fra bevaringsværdige til simple agerbrug samt godkendelse af miljømæssige konsekvenser ved møllerejsning. Kommunerne viklede sig ind i udmarvende kampe med lovgivning, naboer og vindmølleindustrien. Idealisterne allierer sig med finansverdenen og med industri og landbrug. Man fostrede ministre, der ville kæmpe for opstilling af landvindmøllerne.

Man higer efter løsning på klimaspekulationerne og tror på, at den eneste løsning er landvindmøller. Man vurderer, at gener for naboerne, naturen og økonomien er af min-

dre betydning end den ønskede effekt på klimaet. Fra start kan man se, at dersom al energi skal komme fra landvind, så vil der ikke være plads på dansk jord, hvis man samtidig skal tage rimeligt hensyn til naboer og naturen. Der konstrueres en vindmøllebekendtgørelse, der ikke beskytter og ikke giver tilstrækkelig afstand mellem menneskebolig og mølle. Vindmøllebekendtgørelsen angiver end ikke en grænse for, hvor megen støj der må måles eller opleves ved naboerne. Trods forsøg på at købe naboerne, tiltager modstanden mod projektmagerne. Samfund splittes. Kommunerne bruger talrige mandeår på sagsbehandling. Projekt-magerne truer politikerne med sagsanlæg. Kampen eskalerer.

Stadig forlyder det fra folketingsalen, at havvind er dyrest. Men det er den ikke.

HVORDAN HAR man regnet forkert?

Prisen på elmarkedet afgøres time for time og er den samme ligeegyldig, hvorfra strømmen kommer. Til markedsprisen lægges direkte støtte til produktionen samt indirekte støtte til infrastrukturen, der skal bringe strømmen ud til forbrugeren. Da støtten på havet og på land beregnes forskelligt, vil støtten være forskellig.

På havet har teknologi og konkurrence betydet, at det direkte støttekrav er faldet fra betydeligt til ubetydeligt til nul. På land har projektmagerne ikke ændret kravene. Udviklingen ses på figuren,

UDVIKLINGEN MÅ umiddelbart indikere, at vi skal stille møllerne på havet, hvor de ikke generer naboer eller negativt præger naturen eller kræver store ressourcer til kommunernes sagsbehandling.

I forbindelse med kontrakten med Vattenfall omkring Kriegers Flak er nøgletal for den indirekte støtte blevet tilgængelige. Det er derfor blevet lettere at sammenligne samfundsudgifterne til de to typer mølleplaceringer.

Energistyrelsen udarbejdede i slutningen af 2016 en opgørelse netop på grundlag af de aktuelle tal.

Utvungent fremgår heraf, at den samlede støtte på havvind er 16,9 øre, mens man finder 13 øre på land. Forskellen er således over få år angiveligt faldet markant fra ca. 34 øre til 4 øre.

4 øre, sat i forhold til bedre forsyningsikkerhed, ingen gener eller omkostninger til

kommunale maratonsagsbehandlinger, kunne betragtes som ubetydelige.

Beregninger foretaget på grundlag af Energistyrelsens tal holder dog ikke stik. Fejlene ligger i a. møllens estimerede levetid, b. prognoser for de indirekte samfundsomkostninger og c. el-markedsprisen 25 år frem.

a. Da støtten gives til de første kWh, bør den samlede støtte beregnes for hver kWh, møllen producerer i sin levetid. Her har Energistyrelsen forudsat en levetid på 25 år. Det holder dog ikke stik. Der er til dato nedtaget 3045 landvindmøller. Gennemsnitslevetiden for disse landmøller er 17 år. Med markedspriser, der nærmer sig driftsudgifterne, vil incitamentet for at nedtage landmøller hurtigere efter tilskudsperioden øges. Og der er nu eksempler på, at man planlægger udbygning af kun 8 år gamle møller. Efter 8 år er tilskuddet netop udbetalt. Gennemsnit for nedtagne havvindmøller er derimod 28 år. Dette problem vil energiministerien afhjælpe ved på vindindustriens opfordring, at give 2/3 støtte i tre gange så lang tid, hvilket med lidt hovedregning giver dobbelt så megen støtte til landvind.

b. Når det fortælles, at der til prisen for havvind også skal lægge udgifter til ilandføringskabel, kan enhver regne ud, at et sådant ikke er aktuelt på land. Men opstiller man 600 MW på havet, kræver det tilsvarende 890 MW, ca. 266 møller svarende til 44 parker på land. Opstilling af disse vil kræve tillægsstøtte til adskillige 100 km kabler samt stadig en forbindelse til Tyskland. Det er der ikke taget højde for. I kontrakten med Kriegers Flak er offentliggjort udgift til ilandføringskabel og kabel til Tyskland for at transportere den store mængde strøm. Ilandføringskablet forbinder også parken til to tyske parker, ligesom et EU bidrag er udeladt.

c. Energistyrelsens opgørelse baseres på en elprisprognose 25 år frem. Den fremstiller en forventet kraftig prisstigning. Energistyrelsen har for et år siden lavet en prognose, der i 2017 viser 48 øre i støtte til havvind, hvor vindindustriens senioranalytiker selv finder 17 øre. Og nu hvor Dong har givet bud med 0 kr. i støtte, vil den samlede støtte ligge endnu længere fra Energistyrelsens prognoser. Kun 1 år efter prognosen er udarbejdet!

Prisen på el-markedet vil falde jo flere møller, der sættes op og stige ved øget for-

brug i forbindelse med elektrificering. Den vil også variere med prisen på fossile brændsler. En rimelig antagelse kunne være den gennemsnitlige markedspris gennem de sidste 15 år, eksempelvis 30 øre/kWh.

Samlet vil disse korrektioner give støtteomkostninger på havet på 5,4 kontra 17,9 øre på land. Altså er det forudsigeligt mere end 12 øre billigere at placere møllerne på havet.

I denne gennemgang er der ikke taget højde for landvindens større behov for backup og større krav til forbindelser til omgivende lande. Der er heller ikke taget højde for andre afstande til kysten, til havdybder, ekstreme elpriser eller Dongs sidste bud helt uden støtte.

KONKLUSION: Selv om det virkelig var 4 øre billigere på land, var det vel ikke det værd. Men når det er 12,5 øre dyrere, (13 øre alt iberegnet), så kan det være svært for rationelle mennesker at se logikken i satsning på landvind.

Selv om landmøller giver store gener, selv om støtten til videre ikke er godkendt af EU, selv om EU også stiller tvivl ved plangrundlaget for opstillingen, selv om opstillingsprocessen kræver store ressourcer af kommunerne, giver mindre forsyningsstabilitet, koster mere til backup og større kabler til omverdenen samtidig med, at vindindustrien byder på billigere strøm fra havmøller, så vil politikere stadig sætte møllerne på land.

Skyldes det manglende viden eller idealisme kombineret med grådighed? Er det effekten af Tvind eller påvirkning fra massiv lobbyisme?

Uden eller med minimal støtte vil penge ikke skulle tages fra velfærd, infrastruktur eller sundhedspleje. At stille møllerne på havet vil ikke påvirke beskæftigelse eller eksport. Vestas laver i dag verdens største havvindmølle.

Når vi nu kan, så lad os da vise verden, at vi i Danmark formår at placere vindmøllerne med mindst mulige omkostninger og uden gener. Lad os vise omverdenen vejen til mindre forurening. Det er det, politikere er valgt til. Ikke til at ødelægge naturen eller knægte naboerne.

PETER PRINDS er pensioneret overlæge og bor i Christiansfeld. E-mailadresse: peterprinds@dadlnet.dk